

הגדה לסופרים

מאת

גרשון ראזנצווייג

אוצר החכמה

אוצר החכמה

יצא לאור ע"י

ש. דרוקערמאן, מזכר ספרים 50 קאנאל ס.נ. נויארק.

1907.

הגדה לסופרים.

הא לחמא עניא די אכלין סופריא דישראל בארעא
חדתא. כל דאיהו כופר יכפן, כל דאיהו מחבר יצרף, השתא
כחברין לשנה הבאה רוכלין בהאי ארעא, השתא סופרין
לשנה הבאה תופרין.

מה נשתנה הסופר העברי מכל הסופרים שבעולם,
שכל הסופרים שבעולם אוכלים מספרותם חמץ ומצה, הסופר
העברי איננו אוכל מספרותו חמץ ואין לו ממנו אלא מצה?

שכל הסופרים שבעולם נוחלין כבוד ותפארת ואפילו לא
כתבו אלא שאר ירקות, חסופר העברי ואפילו הוא מן המצוינים
נוחל רק קלון ככבוד ועולמו פלו מרור?

שכל הסופרים שבעולם אין כטבילין את עטיהם בחנם
אפילו פעם אחת, הסופר העברי טובל את עטו בחנם כל הימים?

שכל הסופרים שבעולם מוכרין את ספריהם ועתוניהם בין
יושבין ובין מסובין, הסופר העברי צריך לחזור עם ספרו על
הפתחים, ואם מו"ל הוא צריך לשלוח את עתונו שגח תמימה
ואחר כך אין משלמין לו אפילו בסובין?

עבדים אנחנו להספרות העברית ויוציאנו ה' אלהינו
מכלל כל הסופרים שבעולם, ואפילו אנו חכמים, אנו נבונים, אנו
יודעים אה התורה ואת החיים מציה עלינו להיות עניים ואביונים
ולקיים את כפרותנו פעני, וכל המרבה להיות עני ואביון
הרי זה משובח.

מעשה בחכמים וסופרים גדולים שהיו מסובין כל ימיהם וכל לילותיהם והיו כותבין ספרים טובים ומועילים לבני עמם וכשהגיע יום מותם לא השאירו לנשיהם ובניהם אפילו לסעודה של שחרית?

אמר רב ספרא הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת סופרים עברים לאמעריקא עד שדרשה בן חבימא, שנאמר יתנך ה' עשוק ורצוץ כל הימים, הימים בעולם הישן כל הימים בעולם החדש.

ברוך שנתן מכתב עתי עברי לעמו ישראל במקום הזה, ברוך הוא כנגד ארבעה בנים נתנו, אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לקרוא.

חכם מה הוא עושה, משלם וקורא.

רשע מה הוא עושה קורא ואינו משלם.

תם מה הוא עושה, קורא ומשלם.

ושאינו יודע לקרוא, אינו קורא ואינו משלם.

יכול שמול העברי הוא בעל-בתיים ונוטל שכר דירות מראש חדש, תלמוד לומר ביום ההוא, אי ביום ההוא יכול שפרנסתו מוכנת לו מבעוד יום, תלמוד לומר בעבור זה, בעבור זה לא נאמר אלא לומר לך שאין לו מהעברי אלא מצה לחם עני, ומדורים הרבה כונחים לפניו.

ורוא (העברי) שעמד לשפת קדשנו שלא תשפח מישראל בארץ הזאת, שלא אחד בלבד עמד עליה, אלא שבכל עיר ועיר עומדים עליה לכלותה והקדוש ברוך הוא מצילה מידם.

צא ולמד מה בקש דבן הסינסנאטי לעשות לשפתנו

שגזר על הזכרים שאין להם חלק ונחלה בשפת עבר ופטר
ממנה ^{אוצר החכמה} אפילו את תלמידיו הרבנים שנאמר ויהיו שם לפני גדול
עצום — ורב !

וירדן סופרים לאמעריקא, אנוסים עד פי הדבור, ויגזרו
שם מלמדים בבתי תלמוד תורה, וירעו אותם העברים ויענום
ויתנו עליהם עבודה קשה, וירא ה' את ענים ואת עמלם ואת
לחצם. וירא את ענים זו פרישות דרך ארץ של מנהלים
ומשגיחים, ואת עמלם אלו הבנים, ואת לחצם זו הדחק
אשר בביתם.

ואלו עשר מכות שהביא הקב"ה על סופרי ישראל.

דקדוק

צרות הלשון

כינת סופרים

עניות

דרדקות

שפלות

בורים גבירים

אביונים משכילים

חבוט הדפוס

מכת בקרת.

(עד כאן אומרים באמעריקא.)

ואמרתם זבח נספ.

אומץ גבורותיך הפלאת כסף, בראש כל חפצים נשאת כסף,
גלית לקדומבים זאת ארץ הבסף,
ואמרתם זבח כסף.

דלתיה דפק ישראל נודד אין כסף, הסעיד ידו בנעצים

ושכת נקדות הכסף, ואל הבקר הושיב רבניו מקנת כסף.
ואמרתם זבח כסף.

זועמו דת ודעת ולוהטו כסיגי כסף, חלץ מהן הלוח — מסכת
הכסף, שאטאו מביתם טוב סחרה מכסף.
ואמרתם זבח כסף.

יה ראש כל אונים עשו מוצא יכסף, כביר בנו לו היכלות
כצפים כסף, לבלתי תת לבא בפתחיהם מבלי כסף.
ואמרתם זבח כסף.

כסגרת סגרה תורת אל בארון כסף, נשמדו תפלות ישראל כבו
נמאם כסף, שורפו חקי קדש במצרף הכסף.
ואמרתם זבח כסף.

עוד היום געה חרש אלילי כסף, פס ידו כתבה להעקע נבחרה
מכסף, צוה לשפת קדש לצאת חנם אין כסף.
ואמרתם זבח כסף.

קרועה לגזרים יונה נחפה בכסף, רפורמים ואורטדוקסים עצביהם
כסף, שתי אלה נתקו בעמי חבל הפסף, תעוז יד החנופה וחלל
אשר לו הכסף —

ואמרתם זבח כסף.